

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 5. 4. 2015.

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Наставно-научног вијећа Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци број 09/3.295-86/15 која је донесена на сједници одржаној 13. 3. 2015. године именовани смо у Комисију за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске тезе коју је мр Анђелка Крстановић пријавила под насловом „Наративни поступци Петера Хандкеа“ (Peter Handkes narrative Verfahren).

Комисију сачињавају:

- Проф. др Рада Станаревић, ванредни професор (ужа научна област – Њемачка књижевност), Филозофски факултет Пале, ментор
- Проф. др Јосип Бабић, редовни професор (ужа научна област – Њемачка књижевност), Свеучилиште „Јосип Јурај Штросмајер“ Осигек, члан
- Проф. др Јован Делић, редовни професор (ужа научна област – Српска књижевност), Филолошки факултет Београд, члан.

Комисија је прегледала материјал који је кандидаткиња приложила и подноси Вијећу следећи извјештај:

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

АНЂЕЛКА КРСТАНОВИЋ

БИОГРАФИЈА

Мр Анђелка Крстановић рођена је 13.11.1971. у Брчком. У Шамцу је завршила основну школу, гимназију у Модричи, средњу медицинску школу у Добоју, све са одличним успјехом. Од 1992. године борави у Њемачкој, гдје полаже завршни испит за *Großes Deutsches Sprachdiplom* при универзитету у Минхену, и гдје је

истовремено била ангажована на различитим пословима превођења. На Филозофски факултет у Бањој Луци уписала се 2002. године – смјер Њемачки језик и књижевност, а студиј завршава 2006. године са просјечном оцјеном 9,4. Постдипломски студиј похађа такође у Бањој Луци; магистарску тезу под насловом *Програми и манифести Курта Швитерса и Љубомира Мицића* брани у марту 2012. године; просјечна оцјена с овог студија: 10. Запослена је од 2009. године на Филолошком факултету у Бањој Луци у звању асистента на предмету Њемачка књижевност. Члан је редакције часописа *Филолог*, као и редакције за издавачку дјелатност Филолошког факултета у Бањој Луци. Од страних језика познаје њемачки и енглески језик. Тежиште научног интересовања: њемачка књижевност 20. вијека, филозофија и књижевност, постмодерна књижевност, компаративно изучавање њемачке и српске књижевности. Објавила је више научних радова из тих области.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. „Еволуција поимања вриједности човјека у свјетлу њемачке књижевности“ У: *Кораџи*, XLII, св.7–8, 2008, стр. 133–155.
2. „Феноменолошки приступ књижевном дјелу као модел тумачења“ У: *Радови* (Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци), бр. 13, 2010, стр. 71–111.
3. „Поетика мерца и зенитизма у огледалу програмске лирике“ У: *Радови* (Филозофски факултет Пале), бр. 14, 2013, стр. 401–408.
4. „Авангардна поетика мерца. Конституисање поетике путем пародије и језичког експеримента“ У: *Наслеђе*, Themenheft: Deutsche Literatur- und Sprachwissenschaft im Kontext der europäischen Literatur, 2013, стр. 141–149.
5. „Програм зенитизма“ У: *Филолог* (Филолошки факултет Бања Лука), VII/2013, стр. 218–227.
6. „Goethes Begriff Weltliteratur in der Zeit der Globalisierung“ У: Зборник, Конференција германиста у Софији, октобар 2013 (у штампи).
7. *Weimarer Klassik*, Филолошки факултет, Бања Лука, 2013.
8. „Merz – аутономно крило дадаизма“ У: *Филолог* (Филолошки факултет Бања Лука), V/10, 2014, стр. 165–173.

а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби, резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

а) Значај истраживања

Дисертација под насловом „Наративни поступци Петера Хандкеа“ има за циљ да освијетли наративне технике у Хандкеовим прозним дјелима. Хандкеови приповједачки поступци до сада нису свеобухватно истражени, па значај ове дисертације лежи у чињеници да би она представљала додатни научни допринос истраживањима о Хандкеу. Кандидаткиња се на почетку свог образложења ослања на досадашње научне радове који су у свом фокусу имали Хандкеова књижевна дјела.

б) Преглед истраживања

Секундарна литература о Хандкеу је истовремено и обилна и разнолика. Из анализе научних прилога и бројних монографија кандидаткиња износи два закључка: да постоје тежишта која су претежно истраживана и да нема прилога у оквиру којих су свеобухватно истражени наративни аспекти Хандкеовог дјела. Питање које је најчешће разматрано односи се на Хандкеове ставове према Југославији из периода 90-их година, те на функцију језика у његовим дјелима. Друго мјесто заузимају они прилози који обрађују мотив путовања и домовине. Чињеница да не постоје научна истраживања у којима је свеобухватно истражен начин приповиједања у Хандкеовом дјелу иде у прилог истраживању у овој дисертацији. Међутим, научни радови, који су појединачна дјела подвргли анализи, разматрајући при томе и наративне проблеме, или истраживања у којима се Хандкеова дјела освјетљавају из компаративног угла, у дисертацији се узимају као полазиште. Кандидаткиња наводи те радове.

У дисертацији *Peter Handke als Prosaschriftsteller*, коју је 1975. године објавила Кристине Менчел Краус, истражена су Хандкеова три романа из 60-их година, те дјела *Der kurze Brief zum langen Abschied* (Кратко писмо за дуги растањак) и *Wunschloses Unglück* (Нежељена несрећа) из 70-их година. Ослањајући се на Хандкеове изјаве о језику Краус анализира романе *Die Hornissen* (Стршљени), *Der Hausierer* (Торбар) и *Die Angst des Tormanns beim Elfmeter* (Страх голмана од пенала) у свјетлу сучељавања са језичким конвенцијама и шаблонима традиционалног приповиједања. Квалитативну разлику у односу на прве романе уочава у роману *Die Angst des Tormanns beim Elfmeter* у коме се појављује фикционални лик приповједача, без обзира што је спољашња радња замијењена унутрашњим неуротичним простором главног лика (Краус 1975: 182), да би се у дјелима *Der kurze Brief zum langen Abschied* и *Wunschloses Unglück* јавила опет једна новина, приповиједач у првом лицу који је у стању да преноси лична искуства (Краус 1975: 182).

Розе-Мари Кун-Цинда у својој дисертацији из 1988. године под насловом *Sprache und Erzählstruktur im deutschen und französischen Roman der Gegenwart* анализира је њемачки и француски роман 60-их година. Из Хандкеове прозе одабрала је роман *Der Hausierer*. Хандкеова дјела из овог периода сврстава у тзв. „nouveau roman“. Према Кун-Цинди роман *Der Hausierer* показује тенденцију

пропитивања приповиједног дјела као језичке конструкције (Кун-Цинда 1988: 11), односно роман говори о томе како се роман конструише (Кун-Цинда 1988: 12). Криминалистички роман овдје је претворен у парадигму новог романа. (Кун-Цинда 1988: 28)

Хандкеова проза је предмет истраживања и Сузана Раушер. Дисертација из 1993. године *Aporien und Paradigmen des Erzählens in der österreichischen Prosa der sechziger Jahre* нуди анализу прозних текстова из прве фазе. Према С. Раушер ти текстови су препознатљиви по антинарративним поступцима, тако да њихов квалитет треба тражити у тематизирању проблематике приповиједања на основу формалних обиљежја. (Сузана Раушер 1993: 132) И Раушер дијели мишљење Краусове у погледу романа *Die Angst des Tormanns beim Elfmeter*, који чини прекретницу у односу на прва два романа, пошто је овдје присутна прича која се хронолошки приповиједа, чиме је изостављено формално пропитивање принципа приповиједања. (Сузана Раушер 1993: 166) Раушер завршава своју дисертацију закључком да је Хандкеова проза израз чежње за каузалношћу. (Сузана Раушер 1993: 188) И коначно, Хандке не гледа на приповиједање као на процес, него га користи у виду статичког приповједачког простора за развијање поетских утопија. (Сузана Раушер 1993: 189)

Компаративна теза Сузана Торн посвећена је пропитивању уобличавања дискурса. Дисертација је објављена у Канади 2007. године под насловом *Disjunctive Discourses. Narrative dislocation in Johnson, Boell, Handke, and Bernhard*. У дијелу који се односи на Хандкеову прозу Торн анализира први Хандкеов роман *Die Hornissen*. Она полази од тезе да роман представља примјер метафикције, или метанарације: „*Die Hornissen* is better described as metafiction or metanarrative, terms operative in English-language literary theory. Metafiction is a reflexive or self-conscious fictional work which exposes its own narrative conditions, including literary form, the use of language, and the art of writing.” (Thorne 2007: 143) Утемељење за ово тумачење налази у структуралном хаосу романа. (Thorne 2007: 144)

Фолкер Георг Хумел посветио је своје истраживање из 2007. године дјелима *Mein Jahr in der Niemandsbucht* (Моја година у пограничној зони залива, 1994) и *Der Bildverlust* (Губитак слике, 2002), која су комплексна и готово неистражена Хандкеова прозна дјела. Предмет дисертације под насловом *Die narrative Performanz des Gehens. Peter Handkes „Mein Jahr in der Niemandsbucht“ und „Der Bildverlust“ als Spaziergängertexte* је поетика кретања код Хандкеа. Хумел се ослања на новија истраживања у вези са текстовима „шетње“ (Wellmann: 1991, Albes: 1999, Niccolini: 2000). У свом раду наглашава усредсређеност на појединачно, односно свијест прага, што види као доминантан поетски поступак у Хандкеовој прози. (Hummel 2007: 88) У завршним разматрањима Хумел наводи да позадину конституисања „текстова шетње“ налазимо како у Хандкеовој биографији, тако и у поезици која је усредсређена на ток слика: „*Die Machart des Spaziergängertextes bestimmt die inhaltliche wie äußere Form von Handkes Romanen zur Jahrtausendwende. Sie stellt die einzig mögliche und noch fiktional zu nennende Handhabung seines gesuchten konfliktlosen Dahinerzählens, das den im eigenen Spazierengehen formulierten Sprachbildern einen angemessenen Rahmen bietet und auch seine persönliche Geltungsnot in der eigentümlich gespaltenen Erzählerfigur des Spaziergängertextes auffangen kann.*“ (Hummel 2007: 204)

Дјело *Der Bildverlust* предмет је истраживања и Сузана Химелбауер. Дисертација је објављена 2003. године под насловом *Im „Zwischenreich“ der Erzählung. Peter Handkes Erzählpoetik am Beispiel des Romans „Der Bildverlust oder Durch die Sierra de Gredos“*. Химелбауер анализира Хандкеову поетику приповиједања на основу формалних и садржајних обиљежја романа. Анализа има за

циљ да се на основу наративних аспеката текста дође до надређене поетике писца и његовог погледа на свијет. Химелбауер наглашава у свом закључку да је Хандкеово приповиједање увијек усмјерено ка томе да покаже могућност стварања другачијих свјетова. Таква интенција рефлектује се и на формирање ликова. Конкретно дјело показује излаз из свијета у коме владају слике које ништа не говоре: „Diesen Bildern gilt es den Rücken zuzukehren, um im 'Ödland', in einer bilderleeren Wüste zunächst das Anschauen wieder zu lernen“ (Himmelbauer 2003: 136).

Дисертација Марије Шницхофер *Kontinuitäten und Diskontinuitäten im Werk von Peter Handke. Eine Untersuchung semantischer und narrativer Konstituenten*, објављена 1990. године, посвећена је истраживању описних секвенци у Хандкеовим дјелима, укључујући и дјела из 80-их година. У раду аргументује тезу да дескрипција као наративни поступак има функцију испољавања магично-контемплативног реализма на семантичком нивоу, појам који потиче од Шницхоферове. Под појмом „магично-контемплативни реализам“ подразумијева „овострану“ контемплацију која свој израз налази у наративној техници описа. Превасходно обиљежје таквог приступа је доминација описних секвенци над приповиједним (Schnitzhofer 1990: 261).

Роман *Der Chinese des Schmerzes* (Кинез бола) предмет је истраживања Јохане Босинаде. У монографији из 1999. године *Moderne Textpoetik. Entfaltung eines Verfahrens. Mit dem Beispiel Peter Handke* Босинаде нуди анализу главног лика романа који је истовремено и приповједач, односно аутодијегетичка инстанца. Даљу анализу посветила је и роману *Lehre der Sainte Victoire* (Учење светог Виктора), те оба пропитује са аспекта постструктуралистичких теорија. Први дио нуди објашњење основних теза Дериде, Лакана и Кристеве, док је други дио монографије посвећен анализи конкретних дјела на основу претходно изнесених теоретских поставки.

Кандидаткиња на крају свог образложења наводи истраживање Маргарет Ајфлер, која је 1985. године објавила монографију *Die subjektivistische Romanform seit ihren Anfängen in der Frühromantik. Ihre Existenzialität und Anti-Narrativik am Beispiel von Rilke, Benn und Handke*. Ајфлерова тумачи антинарративне поступке у дјелу *Langsame Heimkehr* (Спори повратак кући) и доводи их у везу са субјективистичком формом романа у вријеме ране романтике. Полазећи од тезе да је субјективистичка форма романа зачета у вријеме ране романтике, а да се у 20. вијеку наставља у виду засебне форме, гдје немамо радњу, нити ликове, али имамо приповједача који приповиједа о самом себи, долази до закључка да антинарративни поступци модерне поетике имају когнитивно обиљежје. У складу са овом тезом изводи и консеквенце такве поетике: „Die Aktion des Protagonisten beruht dabei nicht mehr auf dem Erlebnis, sondern auf der Erfahrung, er bewegt sich nicht mehr durch die Geschehnisse, sondern durch die Zustände, er zielt nicht auf Handlung und Wirkung, sondern auf Wahrnehmung und Teilnahme“ (Eifler 1985: 107).

Наведени научни радови, закључује А. Крстановић, освјетљавају појединачне нарративне слојеве у неколико Хандкеових дјела. У том смислу узима их она као полазиште за свеобухватну анализу, која би требало да представи нарративне поступке, да покаже да ли може да се говори о развојном процесу у погледу приповиједања, као и о евентуалном метанаративном обрасцу.

в) Радна хипотеза са циљем истраживања

У дисертацији кандидаткиња ће истражити нарративне технике у приповијеткама и романима. Кроз ту анализу жели да провјери хипотезу да се

развојни процес код Хандкеа на линији односа између субјекта, језика и стварности (Bartmann: 1984, Barry: 1984, Rauscher: 1993), који се кретао од експерименталне фазе, у којој доминира пропитивање језичких конвенција, преко аутобиографске фазе у дјелима до 1980. године, па до истицања митски прожетих приповиједних момената, рефлектовао и у погледу приповиједања, и ако јесте, да осветли етапе у примјени конкретних наративних поступака. Рад би такође требало да покаже да ли је код Хандкеа у погледу начина приповиједања могуће говорити о евентуалном метанаративном обрасцу као основном моделу приповиједања и важном аспекту израза индивидуалне поетике.

г) Материјал и метод рада

На корпусу Хандкеових приповиједака и романа, почевши са првобитним романом из 1966. године под насловом *Die Hornissen*, методолошки се прилази истраживању на три начина: аналитички, анализирајући изабрана дјела појединачно, компаративно, утврђујући интертекстуалне паралеле међу појединачним прозним дјелима и херменеутички, тумачећи појединачна дјела као и могући надређени наративни оквир. У фокусу истраживања су наративни текстови, односно текстови у којима приповједна инстанца презентује причу (Stanzel: 1979/2008; Baal: 1986; Schmied: 2005; Martinez/Scheffel: 2012). Ти текстови ће бити подвргнути анализи која подразумијева два нивоа (Wenzel: 2004): начин на који је прича презентована путем времена, модуса и гласа (Genette: 1994), односно анализа нивоа који одговара на питање „како“, те ниво приче, односно питање шта је презентовано уз анализу радње, ликова и простора. За анализу првог нивоа послужиће канонски модели Женета и Штанцела, а у оквиру другог нивоа кандидаткиња се ослања и на новија истраживања, која су допунила структуралистичке теорије, нпр. питање обликовања ликова (Schneider: 2000, Jannidis: 2004), питање перспективе лика и структуре перспективе (Nüning: 2000), те феномен непоузданог приповједача (Booth: 1976, Nüning: 1998) и семантике простора (Lotman: 1972, 1975, Hoffmann: 1978).

д) Научни допринос истраживања

Ослањајући се на више пута наглашену тезу да се у Хандкеовом стваралачком опусу може увидјети развојни процес, и то на линији односа између субјекта, језика и стварности, циљ кандидаткиње Анђелке Крстановић је да у дисертацији истражи да ли је овај развојни процес могуће пратити и кроз технике приповиједања. У вези с тим ово остраживање би требало да допуни досадашње научне увиде у Хандкеов књижевни опус.

- а) Значај истраживања;
- б) Преглед истраживања;
- в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
- г) Материјал и метод рада;
- д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

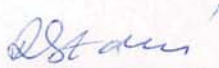
3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Мр. Анђелка Крстановић показала је у досадашњем раду, како у настави на Катедри за германистику Филолошког факултета у Бањој Луци, тако и на постдипломским студијама и у изради магистарског тезе о програмским текстовима авангардних умјетника Швитерса и Мицића, чије је дијелове објавила у научним часописима, тако и у својим осталим научним и стручним (збирка текстова из периода Вајмарске класике) публикацијама, да је у потпуности дорасла изради докторске тезе о наративним поступцима у романима и приповијеткама савременог њемачког писца Петера Хандкеа. Када ту тезу изради, мр. Анђелка Крстановић ће се, а са њом и наша наука о књижевности, придружити интернационалним истраживањима овог изузетно значајног писца данашњице. У том смислу веома је добродошла намјера кандидаткиње да тезу пише на њемачком језику. Методе истраживања које кандидаткиња износи у свом исцрпном образложењу такође су примјерене теми дисертације. Оне су комплексне, и свеобухватне, а то значи да се крећу на подручју анализе, компарације и херменеутике. Тим методама обухватиће се обиман и још увијек недовољно истражен књижевни опус Петера Хандкеа, а исто тако и постојећа секундарна литература о Хандкеу и о наративним техникама у модерној и постмодерној свјетској књижевности.

Из наведених разлога Комисија изражава једногласно мишљење да кандидаткиња, мр. Анђелка Крстановић, испуњава све услове за израду докторске дисертације коју је пријавила под насловом „Наративни поступци Петера Хандкеа“ (Peter Handkes narrative Verfahren) и предлаже Наставно-научном вијећу Филолошког факултета у Бањој Луци да јој ту израду одобри.

- а) Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;
- б) Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;
- в) Мишљење о предложеној методи истраживања;
- г) Уколико комисија сматра да кандидат не посједује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.
- д) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
Проф. др Рада Станаревић, ментор

2.
Проф. др Јосип Бабић, члан

3.
Проф. др Јован Делић, члан

4. _____
5. _____
6. _____

због којих не жели да потпише извјештај.